

Вибіркова навчальна дисципліна «Філософія та медицина»

**Олена СЕРГІЄНКО, кандидат економічних наук,
доктор філософії (PhD), магістр менеджменту,
спеціаліст вищої категорії, викладач-методист**

Навіщо вам філософія у реальній клінічній практиці?

Сучасна медицина — це не лише протоколи. Ви щодня стикатиметеся з людськими стражданнями, складними етичними дилемами та межами науки. Ця дисципліна — ваша броня.

Критичне мислення

Здатність аналізувати суперечливі клінічні ситуації, оцінювати доказову медицину та уникати діагностичних помилок (ідолів та догм).

Професійна зрілість

Захист від емоційного вигорання через глибоке усвідомлення сенсу своєї професії та природи людського життя і смерті.

Етична відповідальність

Вміння приймати правильні рішення там, де закінчуються протоколи (інформована згода, паліативна допомога, межі автономії пацієнта).

Дві парадигми: Як ви бачите свого пацієнта?

Механістичний підхід (Без філософії)

Фокус: Хвороба та симптоми.

Пацієнт: Механізм, який зазнав поломки (концепція «людина-машина»).

Мета: Полагодити фізичний стан.

Ризик: Втрата емпатії, ставлення до пацієнта як до об'єкта.

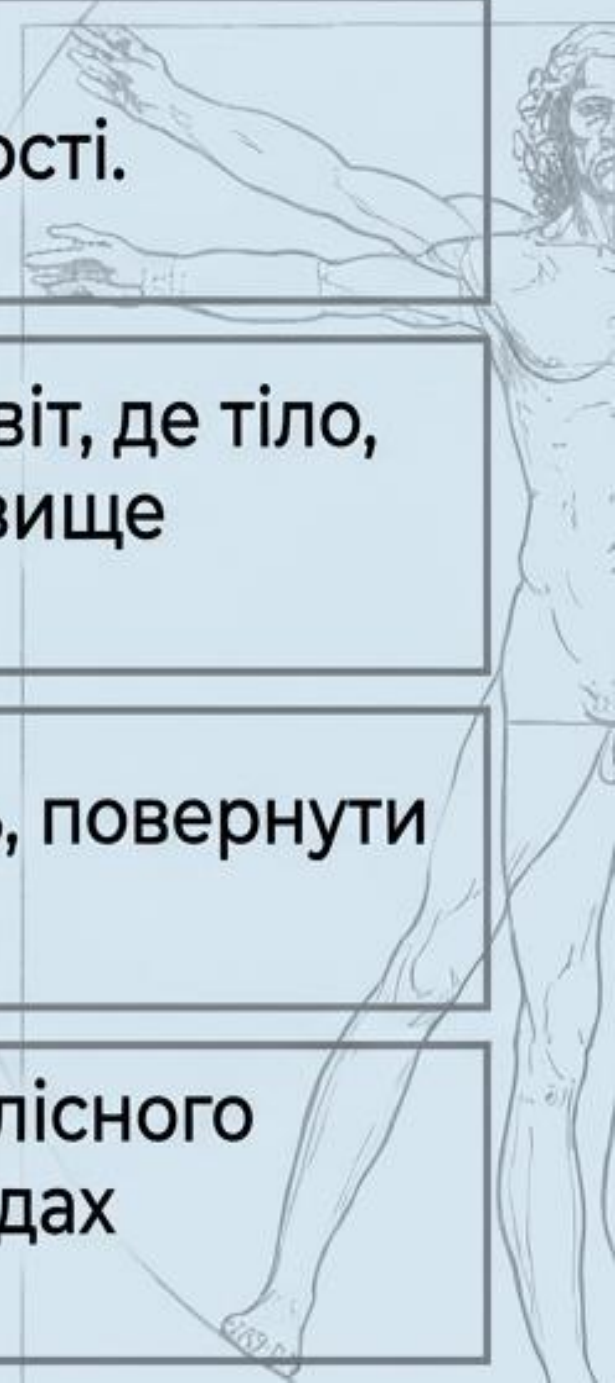
Холістичний підхід (З філософією)

Фокус: Людина в її цілісності.

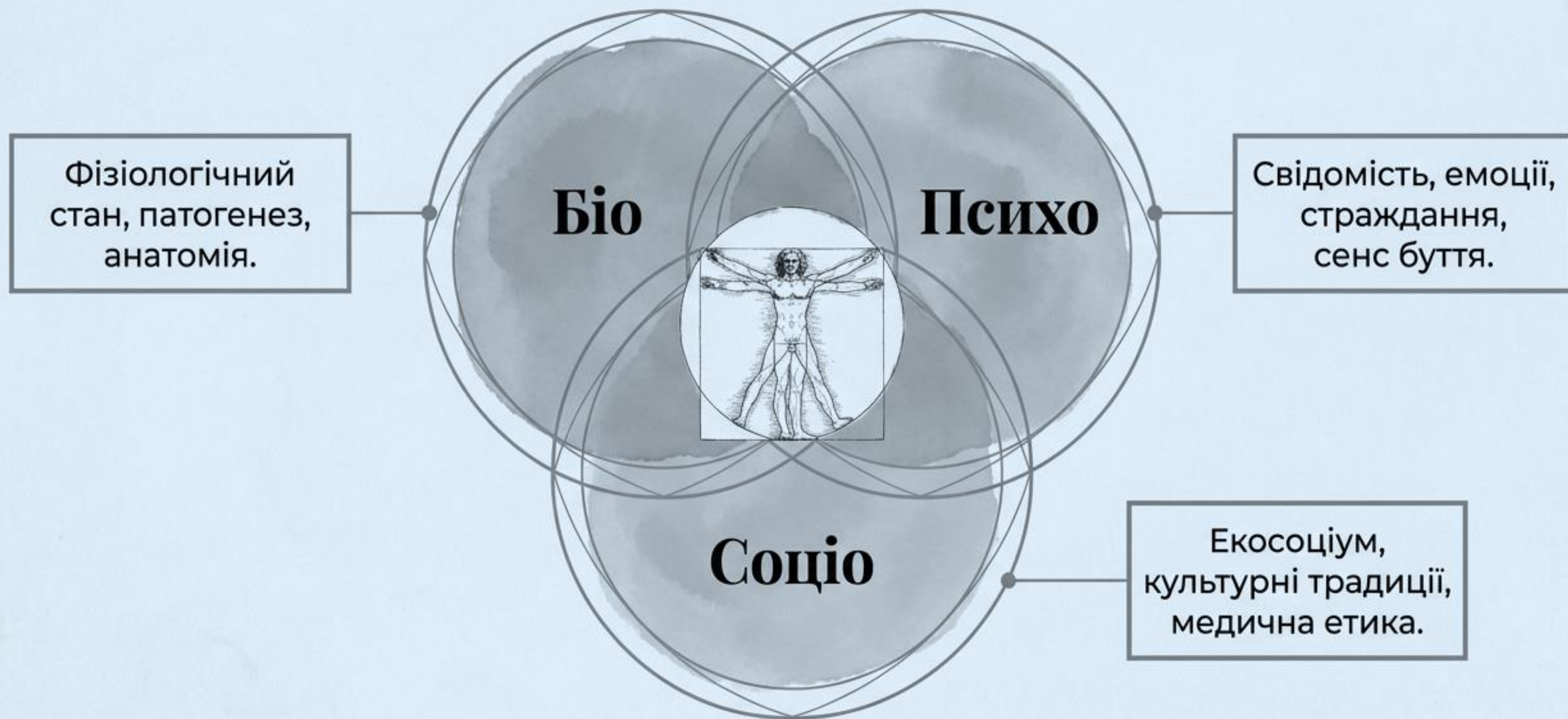
Пацієнт: Унікальний всесвіт, де тіло, розум і соціальне середовище нероздільні.

Мета: Зцілити особистість, повернути якість життя.

Перевага: Формування цілісного світогляду медика на засадах гуманізму та милосердя.

Головна мета дисципліни

Сформувати у майбутніх фахівців бачення людини як єдиного біопсихосоціального організму. Медицина зберігає тіло — філософія надає сенс існуванню.

Еволюція медичного мислення: Фаза 1

Від стародавніх традицій до зародження науки.

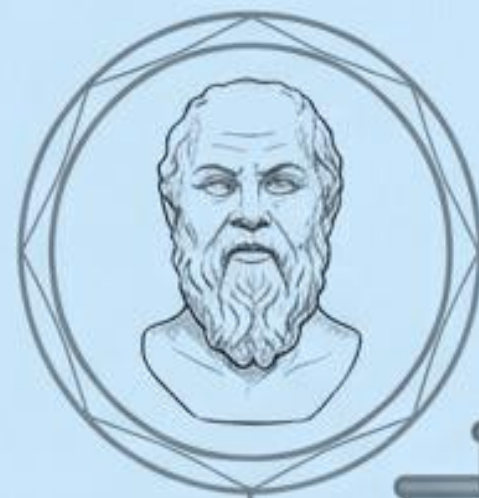
Теми 1-2: Фундамент етики

Філософія як основа професійного становлення та етики медичного працівника.

Тема 3: Стародавній світ

Медичні практики та філософія гармонії Стародавньої Індії та Китаю.

Тема 4: Античність

Класична медицина (Гіппократ) та філософські ідеї Сократа, Платона, Арістотеля.

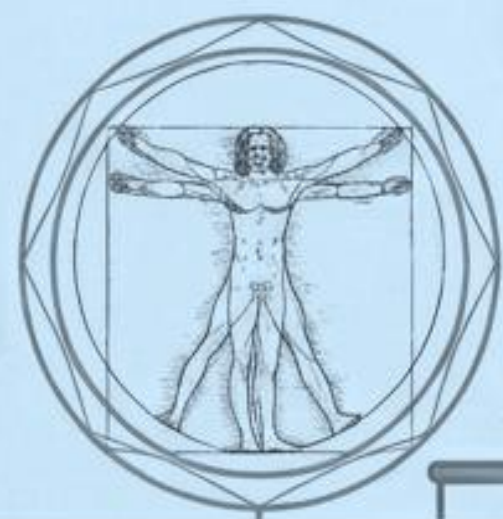
Тема 5: Середньовіччя та Відродження

Перехід від теоцентризму до антропоцентризму; від Галена до перших медичних шкіл.

Еволюція медичного мислення: Фаза 2

Раціоналізм, наукова революція та класична філософія.

Тема 6: Медицина Відродження

Революція у поглядах на анатомію та людське тіло.

Тема 7: Емпіризм та Раціоналізм

Систематичний збір даних (Ф. Бекон) та принцип «людина-машина» (Р. Декарт).

Тема 8: Просвітництво

Гуманізм, соціальна відповідальність та розвиток громадської гігієни.

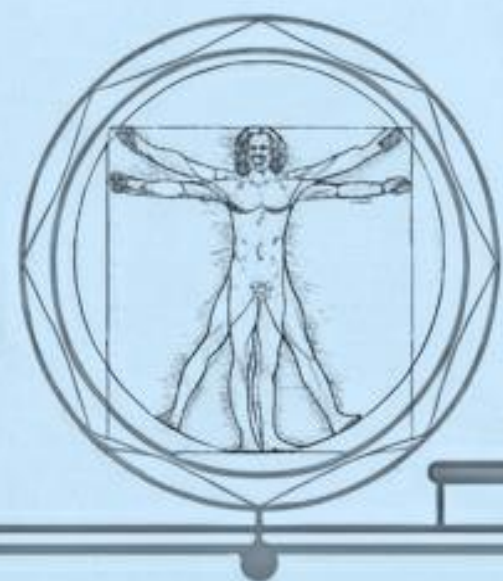
Теми 9-10: Німецька класична філософія

Вплив І. Канта (етика обов'язку) та Г. Гегеля на уявлення про лікування та соціальну медицину.

Еволюція медичного мислення: Фаза 3

Сучасні дилеми та граничні питання буття.

Тема 11-12: Біоетика XIX-XXI ст.

Філософська антропологія, психоаналіз Фрейда та чотири базові принципи сучасної біоетики (автономія, благодіяння, неспричинення шкоди, справедливість).

Тема 13: Український контекст

Історичний зріз від Києво-Могилянської академії до «філософії серця» Г. Сковороди.

Тема 14: Філософські проблеми медицини

Сенс життя, природа страждання та смерті, еутаназія, паліативна допомога та моральна відповідальність лікаря.

Очікувані результати: Ваша професійна ідентичність

Ціннісний орієнтир

Здатність діяти як свідомий громадянин, зберігаючи моральні та культурні досягнення суспільства.

[ЗК1,
ЗК2]

Дієвість

Здатність трансформувати абстрактні філософські та етичні знання у рішення для реальних практичних ситуацій.

[ЗК4]

W

E

Соціальна взаємодія

Майстерність міжособистісного спілкування, усвідомлення гендерної рівності та здатність ефективно комунікувати державною мовою.

[ЗК3,
ЗК5,
ЗК8]

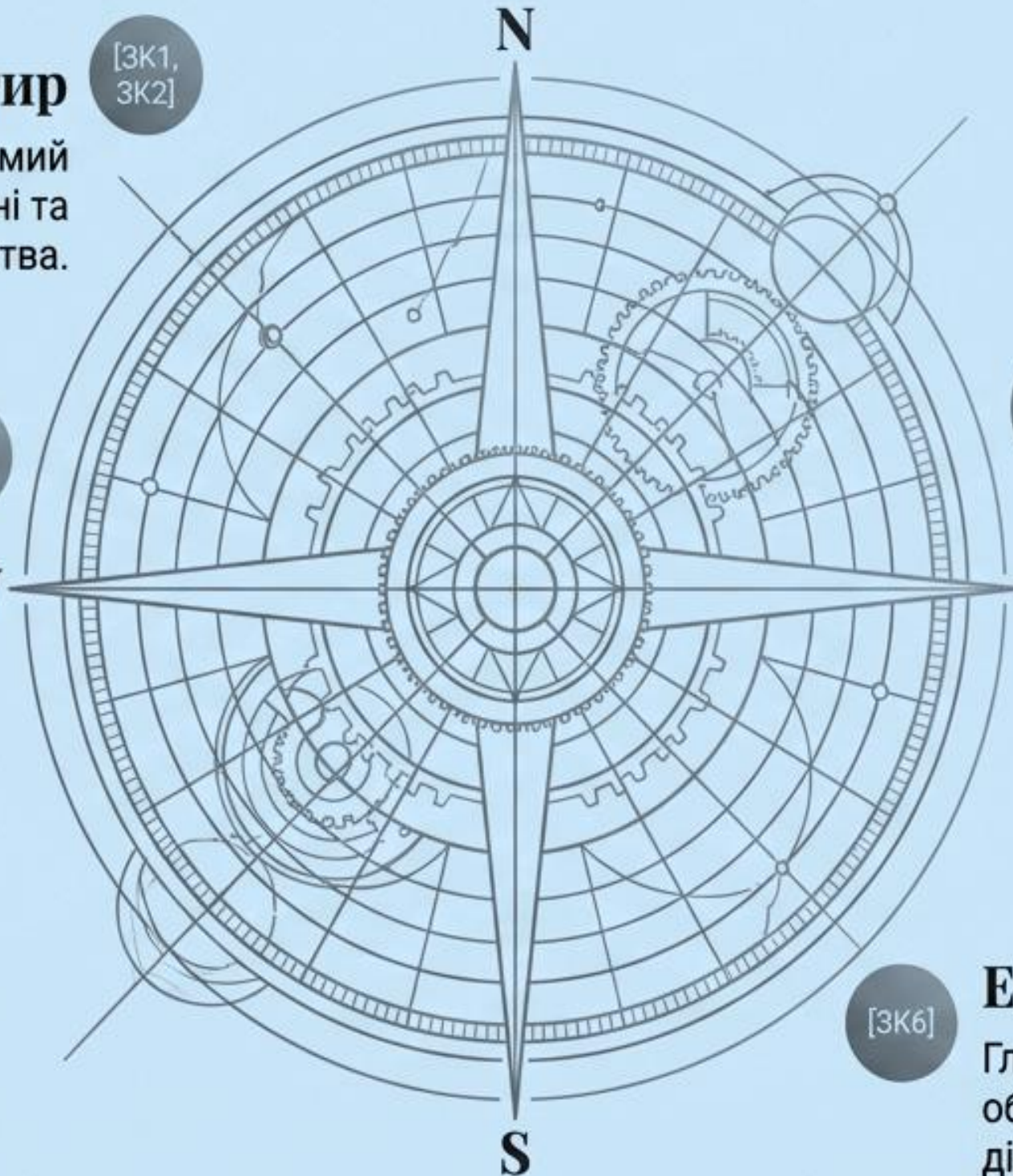
Екзистенційна глибина

Глибоке розуміння предметної області та сутності професійної діяльності медика.

[ЗК6]

N

S

Очікувані результати: Застосування у клініці

Внутрішній контроль: Стійкість та Самоменеджмент (СК3, СК5). Динамічна адаптація та емоційна саморегуляція у найважчих життєвих і професійних ситуаціях.

Взаємодія з пацієнтом: Етика та Інклюзія (СК4, РН6). Співпраця на засадах сімейно-орієнтованого підходу; толерантна комунікація з урахуванням соціальних, релігійних та гендерних відмінностей.

Професійний стандарт: Деонтологія та Технології (СК8, СК14, РН1, РН2). Бездоганне дотримання медичної етики у поєднанні з використанням сучасних цифрових технологій для документування.

Лідерство: Команда та Просвіта (РН15, РН16, РН18). Ефективна робота в команді, санітарно-просвітницька робота та профілактика захворювань.

Формула елітного медичного фахівця

Клінічні протоколи
та Доказова база

Філософський світогляд
та Біоетика

Справжній Цілитель

Доказова медицина та протоколи дають вам відповідь на запитання «ЯК лікувати?». Вони зберігають фізичне тіло.

Філософія дає вам відповідь на запитання «ЧОМУ ми лікуємо?» та «ЩО робити, коли протокол безсилий?». Вона дозволяє бачити за симптомом — людину, а за діагнозом — унікальний всесвіт.

Тільки їх поєднання створює фахівця, здатного не лише рятувати життя, але й оберігати людську гідність.

Обирайте усвідомлений шлях.

Дисципліна «Філософія та медицина» —
це інвестиція у вашу професійну
невразливість та людяність.

Обсяг: 90 годин / 3 кредити ЄКТС

Формат: 30 год. лекцій, 30 год. семінарів, 30 год. самостійної роботи.

Підсумковий контроль: Диференційований залік.

« Медицина починається там, де є любов до людини.
(Гіппократ) Зробіть філософію своїм першим кроком
до справжнього цілительства. »

